

## ΦΕΙΔΙΑΣ.

Ὁ Φειδίας εἶναι ὁ περιφημότερος τῶν ἐπὶ γῆς ὑπαρξάντων ἀγαματοποιῶν· ἦτο δ' Ἀθηναῖος τὴν καταγωγὴν, γεννηθεὶς περὶ τὰ 498 π. Χ. ἤγουν εἰς τὸν χρυσοῦν λεγόμενον αἰῶνα τῆς Ἑλληνικῆς ἀνδρείας, σοφίας καὶ πολιτισμοῦ.

Περὶ τοῦ ἰδιωτικοῦ βίου του ἡ ἱστορία δέν μας ἀναφέρει τίποτε. Ὅτι περὶ αὐτοῦ γνωρίζομεν συνδέεται μὲ τὴν ἀγα-



Φειδίας ὁ ἀγαματοποιός.

ματοποιεῖν καὶ τὴν ἀρχιτεκτονικήν· τὰ δὲ μέχρις ἡμῶν διασωθέντα ἔργα του θέτουσιν αὐτὸν εἰς τὴν πρώτην καὶ ὑψίστην θέσιν μιᾶς τῶν ὡραίων τεχνῶν, — τῆς γλυπτικῆς.

Ἐκ τῶν ἔργων του τούτων τὰ κυριώτερα εἶναι ἑπτὰ ἀγάλματα τῆς Ἀθηνᾶς, τῆς προστάτιδος θεᾶς τῶν Ἀθηνῶν· ἦτοι:

1. Τὸ τῆς Ἀρείας Ἀθηνᾶς, τὸ ὁποῖον κατεσκεύασε κατ' αἴτησιν τῶν Πλαταίων· τούτου ὁ μὲν κορμὸς ἦτο ξύλινος, ἐπιχρυσωμένος, τὸ δὲ πρόσωπον καὶ αἱ χεῖρες ἐκ Πεντελαιοῦ μαρμάρου. Τὸ ἀγαλμα τοῦτο ἐπλήρωσαν οἱ Πλαταεῖς ἐκ τοῦ

μεριδίου τῶν λαφύρων τῆς ἐν Μαραθῶνι μάχης.

2. Τὸ κολοσσιῶν ἀγαλμα τῆς Παλλάδος Ἀθηνᾶς, τὸ ὁποῖον κατεσκευάσθη ἐξ ὀρειχάλκου καὶ ἐτέθη ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως, πρὸς βορρᾶν τοῦ Παρθενῶνος, καὶ ἦτο τόσον ὑψηλόν, ὥστε οἱ ἐρχόμενοι ἀπὸ τοῦ Σουνίος εἰς τὸν Παιραιᾶ διέκρινον τὸν λόφον τῆς περικεφαλαιᾶς καὶ τὴν ἀκρὰν τοῦ δόρατος. Ἐπὶ τῆς ἀσπίδος, τὴν ὅποian ἐκράτει ἡ Ἀθηνᾶ αὕτη, ἐξεκονίζετο ἡ μάχη τῶν Κενταύρων.

3. Τὸ τῆς Πελλαγαίας Ἀθηνᾶς ἐν Ἀχαΐᾳ, κολοσσιῶν ἐκ χρυσοῦ καὶ ἐλέφαντος.

4. Τὸ τῆς Ἐργάνης ἢ Ἐργατικῆς Ἀθηνᾶς ἐν Ἠλίδι ὁμοίως ἐκ χρυσοῦ καὶ ἐλέφαντος, φέρον ἐπὶ τῆς περικεφαλαιᾶς τὸν ἀγρυπνὸν ἀλέκτορα.

5. Τὸ τῆς Ἀθηνᾶς Ἀθηνᾶς, ἀριστούργημα τέχνης, δωρηθὲν παρὰ τῶν Ἀθηναίων εἰς τὰς Ἀθήνας.

6. Σὺμπλεγμα ἀγαλμάτων ἐξ ὀρειχάλκου, τὰ ὅποια οἱ Ἀθηναῖοι ἀφιέρωσαν εἰς τὸ ἐν Δελφοῖς μαντεῖον, ἐκ τῶν λαφύρων τῆς ἐν Μαραθῶνι μάχης ὡς εὐχαριστήριον ἀνάθημα.

7. Ἀγαλματίον τῆς Ἀθηνᾶς ἐξ ὀρειχάλκου, ὅπερ λέγεται ὅτι ἦτο τὸ κάλλιστον πάντων τῶν ὑπὸ τοῦ Φειδίου ἐργασθέντων ἀγαλμάτων, καὶ τὸ ὁποῖον μετεχειρίσθη κατόπιν ὡς τύπον τοῦ χρυσελεφαντίνου ἀγάλματος τῆς Ἀθηνᾶς ἐν τῷ Παρθενῶνι.

8. Τὸ τῆς Κλειδούχου Ἀθηνᾶς, ἐξ ὀρειχάλκου καὶ τοῦτο. Τὸ κλειδίον ἦτο σύμβολον τῆς μύθσεως εἰς τὰ Ἐλευσίνια μυστήρια.

9. Τὸ τῆς Ἀθηνᾶς ἐν τῷ Παρθενῶνι καὶ ὅλαι αἱ ἄλλαι γλυφαὶ καὶ τὰ ἀγάλματα, ἅτινα ἐστόλιζον τὰς μετόπας τὴν ζωφόρον καὶ τὰ δύο τύμπανα αὐτοῦ. Τὸ ἀγαλμα τοῦτο ἦτο κατεσκευασμένον ἐκ ξύλου, κεκαλυμμένον μὲ πλάκας ἐξ ἐλεφαντόδοντος καὶ χρυσοῦ· ἵστατο δὲ εἰς τὸ κέντρον σχεδὸν τοῦ Παρθενῶνος ἐν τῷ προδόμῳ καὶ παρίστα τὴν θεὰν ἵσταμένην, περιβεβλημένην χιτῶνα φθάνοντα μέχρι τῶν κνημῶν καὶ κρατοῦσαν εἰς μὲν τὴν ἀριστερὰν χεῖρα λόγχην ἢ δόρυ, εἰς δὲ τὴν δεξιὰν ὁμοίωμά τι τῆς Νίκης· ἦτο δὲ περιεζωσμένη τὴν αἰγίδα, καὶ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ἔφερε κράνος, ἡ δ' ἀσπίς αὐτῆς ἐστηρίζετο ἐπὶ τοῦ ἐδάφους παρὰ τὸ πλευρὸν αὐτῆς.

Τὸ ὕψος τοῦ ἀγάλματος τούτου ἦτο περίπου 40 ποδῶν, συμπεριλαμβανομένης καὶ τῆς βάσεως.

Τὸ ἀγαλμα, ὡς προελέχθη, ἦτο ἐκ ξύλου, ἐκαλύπτοντο δὲ τὸ μὲν πρόσωπον, αἱ χεῖρες καὶ οἱ πόδες μὲ ἐλεφαντόδοντα, τὸ δὲ λοιπὸν σῶμα μὲ χρυσόν· ὁ χιτὼν ἦτο ἐκ χρυσοῦ σφυρηλάτου, οὐχὶ παχύτερος γραμμῆς· ἀμφότερα δὲ ὅτε χρυσοῦ καὶ τὸ ἐλεφάντινον περιχύμαμα ἦσαν κινητὰ καὶ ῥῥῶντο νὰ ἐκβληθῶσι κατὰ βούλησιν.

Οἱ ὀφθαλμοὶ ἦσαν κατεσκευασμένοι ἐκ τινος εἶδους μαρμάρου, ὁμοιάζοντος μεγάλως πρὸς ἐλεφαντόδοντα, πιθανὸν δὲ νὰ ἦσαν καὶ χρωματισμένοι πρὸς παράστασιν τῆς Ἰριδος.

Τὰ διάφορα μέρη τοῦ ἀγάλματος ἦσαν μετὰ μεγάλης τέχνης ἐστολισμένα. Οὕτως ὁ λόφος τοῦ κράνος συνίστατο ἐξ ὀνυχίου, ἀμφοτέρωθεν δὲ τούτου ἦσαν μυθολογικά πρόσωπα ἐκ καθαρῶ χρυσοῦ.

Ἡ αἰγὶς ἔφερε γεγλυμένους ὄφεις, εἰς δὲ τὸ κέντρον αὐτῆς ἦτο ὁμοίωμά τι τῆς κεφαλῆς τῆς Μεδοῦσης — ἅπαντα ἐκ χρυσοῦ, κλαπέντα δὲ ὑπὸ τινος Φιλόργου ἀντικατεστάθησαν δι' ἐλεφαντόδοντος.

Τὸ κατώτερον μέρος τοῦ δόρατος ὑπεστηρίζετο ὑπὸ δράκοντος, παριστάνοντος τὸν Ἐριχθόνιον, τὸ δὲ μέρος τὸ συνδέον τὴν λαβὴν καὶ τὴν κεφαλὴν παρίστα σφίγγα ἐξ ὀρειχάλκου. Ἔτι δὲ καὶ αὐτὰ τὰ ἄκρα τῶν σανδαλίων τῆς θεᾶς, ἅτινα

ἦσαν 4 δακτύλων τὸ ὕψος, ἔφερον γλυφὰς παριστώσας τὰς κατὰ τῶν Λαπιθῶν καὶ Κενταύρων μάχας τῆς Ἀθηνᾶς.

Ἡ ἀσπίς ἔσωθεν μὲν παρίστα τὴν μάχην τῶν Γιγάντων κατὰ τῶν Θεῶν, ἔσωθεν δὲ τῶν Ἀμαζόνων κατὰ τῶν Ἀθηναίων.

Περὶ τὴν βάσιν παρίστατο ἡ γέννησις τῆς Πανδώρας, λαμβανούσης δῶρα παρὰ τῶν Θεῶν, καὶ αἱ μορφαὶ 20 διαφόρων θεοτήτων.

Τὸ βάρος τοῦ χρυσοῦ ἐπὶ τοῦ ἀγάλματος τοῦτου ἦτο 40 τάλαντα (Θουκυδ. II, 13). Ἐρραντίζετο δὲ πολλάκις τῆς ἡμέρας μὲ ὕδωρ, ἵνα προφυλάττεται ἐκ τῆς ξηρασίας.

Ἐπὶ Δημητρίου τοῦ Πολιορκητοῦ (256 π. Χ.) ὁ Λάχαρις ἐσύλησε τὸν ἐπὶ τοῦ ἀγάλματος τοῦτου χρυσόν.

Εἰς τὸν Φεῖδιαν ἀποδίδεται ἡ κατασκευὴ καὶ τοῦ ἐν Ὀλυμπίᾳ ἀγάλματος τοῦ Διὸς, ὅπερ ἦτον ἔργον κολοσσαϊόν τε καὶ ἐξαισιον διὰ τὴν τέχνην.

Κατὰ τινὰ παράδοσιν ὁ Φεῖδιās ἀπέθανε κατάδικος ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ τῶν Ἀθηναίων, κατ' ἄλλην ἐφρονεῖτο ὑπὸ τῶν Ἡλείων, ἀληθῶς ὅμως ἀπέθανεν ἐν Ἀθήναις τιμώμενος ὑπὸ τῶν συμπολιτῶν του ὀλίγον πρὸ τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου 431 π. Χ. Οἱ Ἡλείοι ἀνέδειξαν τοὺς υἱοὺς του ἱερεῖς τοῦ ναοῦ τοῦ Διὸς, τὸν ὅποιον εἶχε κοσμήσει διὰ τοῦ θαυμαστοῦ ἔργου του, ὅπερ ἡ ἀρχαῖότης κατέτασσε μεταξὺ τῶν ἑπτὰ θαυμάτων τοῦ κόσμου.

Ἐπεξετάθημεν πολλὸ εἰς τὴν περιγραφὴν τῶν ἔργων τοῦ μεγάλου ἀγαλματοποιοῦ τοῦ κόσμου, διότι ἐπιθυμοῦμεν ὅτε μικροὶ μᾶς ἀναγνώσται καὶ οἱ γονεῖς αὐτῶν νὰ ἔχωσι μικράν τινα ἰδέαν τῶν ἀθανάτων αὐτοῦ ἔργων.

## Η ΤΥΦΛΗ ΛΟΥΚΙΑ.

(Ἰδε προηγούμενον φύλλον.)

«Τὸ κοράσιόν μου!» εἶπεν ἡ μήτηρ της καὶ τὴν ἐφίλησεν. Ἡ δὲ Λουκία πιάσασα τὸ χέρι της τὸ ἐφίλησε πολλάκις, καὶ εἶπε, «Δὲν πειράζει, μῆτέρ μου, ἐγὼ κάθηναι εἰς τὴν οἰκίαν μαζὺ σου, καὶ βλέπω ὡς ἡ ἀδελφή μου Ἰωάννα.»

Μετ' ὀλίγον δὲ ἐζήτησεν ἀπὸ τὴν Ἰωάνναν νὰ τὴν δώσῃ διὰ νὰ στρεφίωσῃ κἀνὲν μανδύλιον. Ἀλλ' ὅτε ἐπροσπάθει νὰ τὸ ἐφαρμόσῃ εἰς τὸν δάκτυλόν της, ἔκβαλε τὸ νῆμα ἀπὸ τὴν βελόνην, καὶ δὲν ἤμπορει νὰ εὕρῃ τὴν τρύπαν διὰ νὰ τὸ περάσῃ· ἀφοῦ ὅμως ἡ ἀδελφή της τὸ ἐπέρασε, καὶ ἐφάρμοσε τὴν ἐργασίαν εἰς τὴν χεῖρά της, ἔκαμε μίαν βελονίαν, τὴν δὲ ἄλλην ἔβαλε πολλὸ μακρὰν, καὶ τὴν βελόνην ἐκάρφωσεν εἰς τὸν δάκτυλόν της ἀντὶ τοῦ μανδylίου, διότι δὲν ἠδύνατο νὰ βλέπῃ.

Ὅθεν ἐπέστρεψε τὸ ἔργον εἰς τὴν Ἰωάνναν καὶ εἶπεν, «οὔτε νὰ βλέπω, οὔτε νὰ παίζω δύνamai, τί θὰ κάμω Ἰωάννα;»

Ἡ Ἰωάννα εἶπεν, «Εἰς τὸ ἀναγινώσκω, πλὴν....»

«Ἀλλ' ἐγὼ δὲν δύνamai ν' ἀναγινώσκω,» εἶπεν ἡ Λουκία. «εἶχα ἤδη μάθει ν' ἀναγινώσκω μικρὰ διη-

γήματα, ὅμως τώρα, "ὦ πόσον σκληρὸν πρᾶγμα εἶναι ἡ τυφλότης!" καὶ ἐπακουμβήσασα τὴν κεφαλὴν εἰς τὸν κόλπον τῆς ἀδελφῆς της ἀνεστέναξεν ὡς νὰ ἐπαράχθῃ ἡ καρδιά της.

Παρῆλθον δὲ ἡμέραι, ἐβδομάδες, καὶ μῆνες, καὶ ἡ Λουκία συνείθισε νὰ ἦναι τυφλή, συνείθισε νὰ εὐρίσκη τὸν δρόμον της περὶ τὴν οἰκίαν καὶ τὸν κῆπον, ἔμαθε νὰ βλέπῃ χωρὶς νὰ βλέπῃ, καὶ μ' ὅλον ὅτι δὲν ὑπῆγαιεν εἰς τὸ σχολεῖον, ὁ ἀδελφός της Θωμᾶς τὴν ἔλεγε καὶ τὴν ἐδίδασκε πολλὰ πράγματα, ὀλίγον δὲ κατ' ὀλίγον ἔκβαλλε καὶ τὰ παιγνιδία της πάλιν, καὶ εὕρισκε νέους τρόπους διασκεδάσεως μὲ αὐτὰ.

Ἦτο μὲν τῷ ὄντι λυπηρὸν νὰ βλέπῃ τις αὐτὴν ἐρωτῶσαν, ὅταν ἤνοιγε τὰ βιβλία τῶν ζωγραφικῶν, τί εἰκὼν ἦτο ἔμπροσθέν της, ἢ νὰ τὴν βλέπῃ ἐνδύουσαν τὴν κόκκιναν της, καὶ ἰσάζουσαν τὰ ἐνδύματά της, καὶ φέρουσιν αὐτὴν ὕστερον εἰς τὰς ἀδελφάς της διὰ νὰ μάθῃ, ἂν ἦτο καλῶς ἐνδεδυμένη καὶ εὐπρεπισμένη· ἀλλ' αὕτη δὲν ἦτο πλέον περίλυπος· ἦτο τόσον ὑπομονητικὴ, πραεῖα καὶ φαιδρὰ, ὥς πᾶς τις ἡγάπα αὐτήν· ἐφαίνετο δὲ λυπουμένη ὅτι δὲν ἠδύνατο νὰ βλέπῃ, μόνον ὅτε συνέβαινε τι ἀσυνήθιστον.

Ἐτυχε δὲ ποτε νὰ περάσωσιν ἀπὸ τὸ χωρίον ἄνθρωποι ἔχοντες θέατρον ἀγρίων θηρίων. Ἦσαν μεγάλα κλωθὰ ἔχοντα μέσα ἐλέφαντας, λέοντας, τίγρεις, ὑαίνας, πιθήκους, καὶ πᾶν εἶδος ξένων ζώων. Πᾶς τις ὠμίλει περὶ αὐτῶν, καὶ ὅλοι οἱ γείτονες ὑπῆγαν νὰ τὰ ἴδωσι, καὶ ἡ μήτηρ τῆς Λουκίας ἀφῆκε τὰ παῖδιά της νὰ ὑπάγωσιν. Ὅλοι ὑπῆγαν ἐκτὸς τῆς Λουκίας, ἥτις καὶ ἂν ὑπῆγαιεν δὲν ἤθελε δυνηθῇ νὰ τὰ ἴδῃ.

## ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

«ὦ, μῆτερ, ἐγὼ ἐξεύρω ὅτι θέλεις,» ἐφώνησεν ὁ Θωμᾶς καὶ ἡ Ἑλένη οἱ δύο ὁμοῦ, δρομαῖος ἐλθόντες μίαν ἡμέραν ἀπὸ τοῦ Σχολείου.

«Τί θέλω;» ἀπεκρίθη ἡ μήτηρ των.

«Θέλεις μᾶς ἀφήσῃ νὰ ὑπάγωμεν μ' ὅλα τὰ ἀγόρια καὶ τὰ κοράσια τοῦ σχολείου.»

«Ποῦ νὰ ὑπάγετε;»

«Εἰς τὴν πεδιάδα διὰ νὰ συνάξωμεν βατόμωρα· αὐτὸν δὲν θέλομεν ἔχει σχολεῖον· καὶ ὅλοι ἐσυμφωνήσαμεν νὰ σηκωθῶμεν ἑνωρὶς καὶ νὰ πάρωμεν τὸ φαγητόν μας, καὶ νὰ συνάξωμεν ἐκεῖ μεγάλα καλάθια ἄνθη καὶ βατόμωρα. Μᾶς ἀφίνειν νὰ ὑπάγωμεν, μῆτερ;»

«Καὶ ἐγὼ ἐμπορῶ νὰ ὑπάγω;» εἶπεν ἡ Λουκία.

«Μάλιστα, μῆτερ,» ἀπεκρίθη ὁ Θωμᾶς, «ἐγὼ τὴν πιάνω ἀπὸ τὴν χεῖρα καὶ τὴν ὁδηγῶ· ἄφες καὶ τὴν Λουκίαν νὰ ὑπάγῃ.»